

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2007-2008

14 februari 2008

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR LEEFMILIEU EN NATUUR, LANDBOUW, VISSERIJ EN
PLATTELANDSBELEID EN RUIMTELIJKE ORDENING EN ONROEREND ERFGOED

Waarnemend voorzitter: mevrouw Joke Schauwiege

Interpellatie van de heer Pieter Huybrechts tot de heer Dirk Van Mechelen, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de nood aan een meer doorgedreven beleid inzake de planologische oplossingen voor weekendverblijven in ruimtelijk aanvaardbare clusters

De voorzitter: De heer Huybrechts heeft het woord.

De heer Pieter Huybrechts: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, u kent het technische onderwerp van deze interpellatie beter dan ik. We zijn er al jaren mee bezig, maar we blijven met ongerustheid zitten, dat zult u wel onderkennen.

De Vlaamse Regering keurde op vrijdag 18 januari 2008 de visienota goed van uzelf, een visienota die moet uitmonden in een nieuwe, grote aanpassing van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening. Met betrekking tot de weekendverblijven die illegaal zijn opgetrokken, zou een uitdovend woonrecht decretaal worden verankerd. Tegelijkertijd bestaat ook een contingent weekendverblijven van vooral solitaire huisjes, al dan niet in bouwovertreding gebouwd, die meestal in kwetsbaar gebied liggen en die al dan niet permanent bewoond worden. Ook hiervan is altijd gezegd dat een uitdovend woonrecht zou worden ingeschreven.

De resolutie betreffende de problematiek van de weekendverblijven, goedgekeurd op 15 januari 2003, voorziet voor ruimtelijk aanvaardbare clusters van weekendverblijven in een definitieve planologische oplossing om duidelijkheid en rechtszekerheid voor de betrokken eigenaars te brengen. Reeds in 2002 kwam de minister dienaangaande op de proppen met een stappenplan in vier fasen: inventaris; afweging vanuit elementen van Vlaams niveau; uitwerken van een visie, ruimtelijke afweging en voorstel van ontwikkelingsperspectief; opmaak van provinciale uitvoeringsplannen.

In juli 2005 liet u weten dat de planologische initiatieven inmiddels waren opgestart, waarbij ieder bestuursniveau specifieke taken moest vervullen: de gemeentebesturen moesten de inventarissen opstellen; de provinciebesturen moesten deze inventarissen controleren en overmaken aan het Vlaamse Gewest; het Vlaamse Gewest moest ter zake de randvoorwaarden op Vlaams niveau vastleggen, waarna de deputaties binnen hun ruimtelijke visie provinciale ruimtelijke uitvoeringsplannen moesten opmaken om de ruimtelijk verantwoorde clusters correct te herbestemmen.

In juli 2005 waren de inventarissen voor de provincies Limburg, West-Vlaanderen en Antwerpen afgerond. De deputaties van deze provincies hebben toen laten weten dat deze inventarissen als volledig mochten worden beschouwd en dat ze een voldoende basis vormden voor verdere afweging door de provincie en op Vlaams niveau. In totaal ging het op dat moment over 53 gemeenten waar de problematiek zich in meer of mindere mate stelde. Aangezien de provinciebesturen van Vlaams-Brabant en Oost-Vlaanderen in de zomer van 2005 toch al voorlopige inventarissen hadden, mogen we hier zeker nog eens 17 gemeenten aan toevoegen.

In uitvoering van de resolutie van het Vlaams Parlement voor de clusters vervat in deze inventarissen, moest dus een afweging geschieden op Vlaams niveau. De clusters die op Vlaams niveau gunstig werden geëvalueerd, zouden vervolgens het voorwerp uitmaken van een verdere afweging op provinciaal niveau. De provincies zullen met andere woorden onderzoeken of deze clusters in aanmerking komen voor het opmaken van een provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan.

De Vlaamse overheid werkte een ruimtelijke afweging uit waarbij drie categorieën onderscheiden worden. Categorie 1: clusters die niet in aanmerking komen voor verdere afweging door de provincie omdat ze gelegen zijn in gebieden van Vlaams niveau met belangrijke openruimtedoelstelling, met behoud van de huidige bestemming. Categorie 2: clusters in gebieden waar vanuit elementen van Vlaams niveau, randvoorwaarden worden gesteld aan de ontwikkelingsmogelijkheden van weekendverblijven vanwege de ligging in de gewenste natuurlijke structuur op Vlaams niveau of vanwege een bijzondere bestemming. De opmaak van een ruimtelijk uitvoeringsplan, al dan niet met inbegrip van bestendig wonen, is mogelijk voor zover voldaan kan worden aan de gestelde randvoorwaarden. Een verdere verfijning door de provincie is aangewezen inzake het al dan niet, geheel of gedeeltelijk, bestendigen van wonen. Deze categorie wordt nog eens onderverdeeld in 2a en 2b. Categorie 3: clusters in gebieden waar vanuit Vlaams niveau geen specifieke ruimtelijke randvoorwaarden worden gesteld. Ook hier kan de provincie een verdere verfijning doen met het al dan niet bestendigen van wonen. Ook deze categorie wordt onderverdeeld in 3a en 3b.

Mijnheer de minister, u liet in juli 2005 in een persbericht weten: "De bottom-upbenadering van onze resolutie van 15 januari 2003 loopt naar haar einde. Alle niveaus vervullen hun taken. We zijn op goede weg." De vraag is echter wat de toestand op het terrein anno 2008 is en wat de provincies en gemeenten met dit

aangereikt ruimtelijk afwegingskader hebben gedaan. In een aantal provincies is men proefprojecten gestart maar men is nergens systematisch begonnen met het opstarten van ruimtelijke uitvoeringsplannen.

Mijnheer de minister, tot mijn voldoening stel ik vast dat onder andere in Oost-Vlaanderen men de intentie heeft ermee te starten. In juni 2007 werd in Oost-Vlaanderen een overeenkomst gesloten tussen de provincie en de gemeente Stekene, die als proefgemeente fungeert, over een plan van aanpak en de algemene visie van de verschillende clusters. Ook met andere gemeenten in Oost-Vlaanderen, die te kampen hebben met deze problematiek, werden contacten gelegd. Het is een goed begin, maar er zijn nog geen concrete resultaten. Het is de bedoeling dat vanuit de provinciale dienst Ruimtelijke Ordening en Stedenbouw een visietekst wordt voorgesteld aan de gemeente. Wordt deze visietekst goedgekeurd, dan geldt deze als basis voor de opmaak van een of meerdere provinciale ruimtelijke uitvoeringsplannen om de visie juridisch en ruimtelijk te vertalen.

Over het algemeen stellen we vast dat de provincies en/of de gemeenten dikwijls de hete aardappel naar elkaar doorschuiven. Dit scheidt voor de bewoners van dergelijke weekendverblijven een nieuwe onzekerheid. In bepaalde gemeenten en provincies gebeuren immers wel aanzetten tot planologische regularisaties, in andere gebeurt er weinig of niets. West-Vlaanderen is hier een voorbeeld van. Daar stelde de bevoegde gedeputeerde zelfs met betrekking tot de casus Zonnebeke, met meer dan 100 weekendverblijven, dat, ondanks de mogelijkheden tot planologische regularisatie, het probleem blijft dat de Vlaamse en federale wetgeving niet op elkaar zijn afgestemd wat betreft het aspect permanent wonen in weekendverblijven. De federale wetgeving, nog van de tijd van minister Louis Tobback, verplicht de gemeente immers om personen in te schrijven en te domiciliëren, ook op plaatsen die stedenbouwkundig niet kunnen. De gedeputeerde stelt letterlijk dat zolang dit mogelijk blijft, het probleem zal blijven bestaan en verder zal uitbreiden. De gedeputeerde wekt minstens de indruk dat dit gegeven niet van aard is om de provinciebesturen aan te zetten tot het prioriteren inzake planologische initiatieven.

Mijnheer de minister, welke beleidsstappen hebt u ondernomen sinds het afleveren van het Vlaamse afwegingskader aan de provinciale diensten? Bent u het ermee eens dat de implementatie van de laatste fase in het stappenplan toch te weinig doorgang vindt en welke remediëring stelt u voor? Wordt door de niet-systematische aanpak van een planologische regularisatie voor clusters weekendverblijven, minstens niet opnieuw de indruk gewekt van rechtsongelijkheid en willekeur, want de planologische oplossing blijft immers afhankelijk van de provincie of gemeente waar men verblijft?

De voorzitter: Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen: Mevrouw de voorzitter, collega's, ik deel de bekommernis van de interpellant. We hebben de voorbije jaren bewezen dat we werk willen maken van deze problematiek. De afgelopen weken en maanden hebben we niet nagelaten de nodige maatregelen dienaangaande te treffen. Mocht u eraan twifelen: een actieve aanpak van dit probleem is altijd mijn uitgangspunt geweest, daar kan geen twijfel over bestaan. Ik verwijs naar het beleidsplan van 27 juni 2002 en de resolutie die we hier samen uitvoerig hebben besproken en die goedgekeurd werd op 15 januari 2003, waarin een heel duidelijk stappenplan werd uitgewerkt met vier hoofdstappen.

Het was een bewuste keuze om samen met de gemeenten, de provincies en Vlaanderen te proberen resultaten te boeken in deze uiterst complexe problematiek die gedurende meer dan 25 jaar, of ondertussen al 30 jaar, zonder oplossing is gebleven. Dit stappenplan is sindsdien systematisch uitgevoerd. U droomt misschien van een versnelling, wel, ik ook.

Fase 2 is voorbij. Ik geef u een overzicht van de huidige stand van zaken na stap 2, dus vanaf stap 3. Ik overloop de provincies in alfabetische volgorde. In de provincie Antwerpen is in de loop van 2005-2006 veel voorbereidend werk geleverd door de toenmalige gedeputeerde, werk dat vooral van juridische en administratieve aard was. Dit werk kon versneld worden door het aanwerven van bijkomend personeel. Vanaf 2006 zijn er in de provincie Antwerpen mensen voltijds met de problematiek bezig. In die periode zijn de gemeenten, waar de problematiek van de weekendverblijven zich vooral stelt, bijkomend en intensief bevraagd.

In Antwerpen loopt nu een proefstudie. Er wordt gewerkt met clusters in de gemeenten Essen en Wuustwezel, en na een interpellatie in deze commissie is daar Herselt aan toegevoegd. De proefstudie is voornamelijk gericht op het uitwerken van een methodiek om uitspraken te doen over de ontwikkelingsmogelijkheden van de weekendverblijven in de clusters. Die methodiek zal in een volgende fase van het werk door de provincie toegepast worden op alle andere clusters. Vooral Essen en Wuustwezel hebben enorm grote clusters van weekendverblijven. Ze gaan de toon zetten van de aanpak.

De proefstudie is gestart in mei 2007 en zal een jaar duren. Tegen de zomer van dit jaar worden de resultaten verwacht. Eind februari is een stuurgroepvergadering gepland waar de provincie de stand van zaken zal toelichten. Op deze vergadering worden alle betrokken actoren en verenigingen uitgenodigd. Er is ondertussen ook een duidelijk engagement van de provincie Antwerpen om in 2008, waar nodig en wenselijk, ruimtelijke uitvoeringsplannen op te stellen en in procedure te brengen. Dit engagement is opgenomen in de ont-

werpteksten van het jaarprogramma ruimtelijke ordening dat eerstdaags aan de deputatie wordt voorgelegd ter goedkeuring.

De werkwijze van het proefproject van de provincie Antwerpen laat toe om alle clusters te evalueren op een gelijkvormige en gelijkwaardige manier. Bovendien zal het toepassen van een vastgelegde methodiek ook voor tijds-winst zorgen omdat de afweging dan op basis van een gekende en gesystematiseerde methodiek kan gebeuren.

Vervolgens besliste de deputatie op 13 juli 2006 om een gedeeltelijke herziening van haar Ruimtelijk Structuurplan door te voeren in twee fasen, net zoals in Vlaanderen. Ze voorzien voor het ruimtelijk structuurplan provincie Antwerpen (RSPA), in een tweesporenbeleid, namelijk een herziening op korte termijn en een op lange termijn, waarbij vooral in de herziening op korte termijn een aantal acute knelpunten worden bekeken. Op korte termijn zal zo ook de categorisering van de weekendverblijven, zoals vandaag opgenomen in de bindende bepaling 60 en 56 van het RSPA, worden herzien en aangepast in functie van de lopende onderzoeken en de genomen beleidsbeslissingen. Ten slotte bepaalde de deputatie in de zitting van 6 december 2007 een algemene uitgangshouding ten aanzien van permanente bewoning in weekendverblijven.

In de provincie Limburg zijn de concrete resultaten beperkter. Contact met de bestendige deputatie leert dat dit voornamelijk vanwege een gebrek aan personeel was. Sinds enkele maanden beschikt de provincie over de bijkomende mensen die deze problematiek tot hun takenpakket rekenen. Men heeft daar gespecialiseerd personeel voor nodig. Net dit personeel is op dit ogenblik zeer schaars op de arbeidsmarkt.

De provincie Limburg is eind 2007 gestart met de opmaak van een provinciaal afwegingskader voor alle gemeenten binnen de provincie. Er is dus een duidelijk engagement van de provincie Limburg om op korte termijn meer concrete resultaten te boeken. Gedeputeerde Sylvain Sleypen is daarmee bezig.

In de provincie Oost-Vlaanderen loopt eveneens een proefproject waarbij in mei 2007 gestart werd met de gemeente Stekene. In Oost-Vlaanderen is dit de gemeente met de meeste weekendverblijven. De provincie stelt in dit proefproject de methodiek op punt zodat die nadien voor de andere clusters in de overige gemeenten kan worden toegepast. Op dit ogenblik stelt de provincie deze methodiek op punt. Daarbij wordt onder meer gefocust op enkele knelpunten van juridisch-administratieve aard. Alvorens voor Stekene te starten met de opmaak van een concreet uitvoeringsplan, wil de provincie Oost-Vlaanderen zekerheid over de juridische haalbaarheid van de opties die ze wenst te nemen. Er is een overleg geweest met de gouverneur, de bevoegde burge-

meesters, mensen van het kabinet en de administratie. Het lijkt me een verstandige benadering om in de voorbereidingsfase de nodige tijd te nemen om juridische of administratieve knelpunten weg te werken. Dan kan men accelereren.

In de lijn van het proefproject Stekene is de provincie ook gestart met de visievorming over de clusters in de gemeenten Berlare, Knesselare en Sint-Gillis-Waas, drie gemeenten met een omvangrijke problematiek van weekendverblijven. Voor Berlare werd de ruimtelijke visie met concrete ontwikkelingsperspectieven voor de clusters goedgekeurd door de deputatie in de zitting van 24 januari 2008. De ruimtelijke visie over de clusters in Knesselare kan in de komende maanden aan de deputatie worden voorgelegd. De voorbereiding voor de visievorming voor de clusters in Sint-Gillis-Waas is begin dit jaar opgestart.

De problematiek van het Waesmeer in Temse is door de provincie aangepakt in het kader van de afbakening van het kleinstedelijk gebied Temse. Op 17 januari van dit jaar heb ik het ontwerp van provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan gunstig geadviseerd. De goedkeuringsprocedure kan dus binnen enkele maanden volledig afgerond worden. Daarmee is voor een belangrijk deel van de gemeenten in Oost-Vlaanderen, en vooral de gemeenten waar de problematiek het grootst is, initiatief genomen. De procedures lopen en men kan in de fase van de besluitvorming komen.

In Vlaams-Brabant is er voor clusters in een viertal gemeenten een goedgekeurd provinciaal ruimtelijk structuurplan en uitvoeringsplan. Op 21 december 2007 heb ik het provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan 'Permanent wonen op campings en weekendverblijven in de regio Kampenhout-Boortmeerbeek' goedgekeurd. Het gaat om zeven deelplannen met clusters weekendverblijven in de gemeenten Kampenhout, Haacht, Boortmeerbeek en Zemst.

Dit ruimtelijk uitvoeringsplan voor vier gemeenten in Vlaams-Brabant is het resultaat van een proefproject dat Vlaams-Brabant heeft voorbereid in de loop van 2005. Men heeft dus een tweetal jaar nodig om erdoor te geraken. Het gaat om een benadering die vergelijkbaar is met de aanpak in Antwerpen. In dit proefproject is een methodiek uitgewerkt die nu kan worden toegepast voor de rest van de provincie. Nu de provincie de volledige procedure succesvol doorlopen heeft en ze mijn goedkeuring heeft, vanzelfsprekend na advies van mijn administratie, staat de methodologie op punt en kan men accelereren. De provincie heeft ondertussen ook concrete engagementen goedgekeurd voor de aanpak van clusters in andere regio's. Het engagement is vastgelegd in de strategische beleidsnota 2007-2013 van de dienst Ruimtelijke Ordening van de provincie Vlaams-Brabant, goedgekeurd door de deputatie op 8

november 2007. Prioriteit wordt gegeven aan die gebieden waar de problematiek inzake campingwonen of permanente verblijven op weekendzones het grootst is. Er is een fasering opgesteld. Het is de bedoeling dat in een eerste fase drie regio's worden geselecteerd en aangepakt.

U verwijst terecht naar de provincie West-Vlaanderen, waar de resultaten op dit ogenblik veeleer beperkt zijn, maar ook daar is een versnelling ingezet. Ook in West-Vlaanderen moest de provincie eerst personeel aanwerven voor de vele taken die moeten worden uitgevoerd.

Dat is gebeurd, zodat ook in West-Vlaanderen medewerkers fulltime met deze problematiek belast zijn. In april 2007 heeft een startvergadering met de gemeente plaatsgevonden, voornamelijk in functie van de actualisering van de inventarissen, een gegevensuitwisseling.

Daardoor beschikt West-Vlaanderen nu over zeer actuele gegevens om mee van start te gaan bij de ruimtelijke afweging. In West-Vlaanderen wordt in de komende weken toegewerkt naar een principebeslissing van de deputatie over de ontwikkelingsmogelijkheden van de clusters en naar een uitspraak over de wenselijkheid om al dan niet een ruimtelijk uitvoeringsplan op te maken.

De principebeslissing is gepland in de loop van april van dit jaar. Het is de bedoeling om in het najaar 2008 de plenaire vergadering van de op te maken ruimtelijke uitvoeringsplannen te organiseren. Ook daar is de inhaalbeweging op gang gekomen. Als men weet dat een dergelijke procedure ongeveer negen maanden kan duren, dan wil dat zeggen dat ook in West-Vlaanderen de eerste uitvoeringsplannen definitief goedgekeurd zullen worden in de zomer van 2009.

De opmaak van ruimtelijke uitvoeringsplannen voor de clusters weekendverblijven is opgenomen in de ontwerp teksten voor het jaarprogramma dat binnenkort aan de provincieraad ter goedkeuring wordt voorgelegd. Dat is ook de toets die wij vanuit Vlaanderen doorvoeren om te weten in hoeverre men daarmee bezig is.

Uit mijn antwoord op uw eerste vraag blijkt dus duidelijk dat er, na de lange maar noodzakelijke voorbereidingstijd, concrete resultaten geboekt worden binnen een duidelijk en uitgesproken engagement van de provincies. Er is door mij bij de bevoegde gedeputeerden herhaaldelijk aangedrongen om hierin ook hun verantwoordelijkheid op te nemen.

De provincies hebben in 2005 en 2006 prioritair werk gemaakt van een andere vraag die we vanuit Vlaanderen hadden gesteld, namelijk het opstellen van provinciale ruimtelijke uitvoeringsplannen voor waterzuiveringsinstallaties. Er was afgesproken dat de provincie dat zou doen. In heel wat provincies is men bezig, zowel in

Antwerpen als Vlaams-Brabant en andere provincies, met de afbakening van de kleinstedelijke gebieden. Ze zitten op dit ogenblik wel degelijk in een soort van bottleneck van planningsprocedures.

Ik doe de waarheid geen geweld aan als ik zeg dat op dit ogenblik de provincies het voortouw nemen, zoals in het beleidsplan was bepaald, bij het uitwerken van een planologische oplossing. Vanzelfsprekend worden de gemeenten daar nauw bij betrokken. Deze initiatieven worden ook opgevolgd door de Vlaamse overheid. Meer dan ooit speelt iedereen zijn toegewezen rol. Ik denk dat het systeem werkt en tot resultaten zal leiden.

Ik wil bijkomend toch aanstippen dat er, parallel met de initiatieven van de provincies, ook door de Vlaamse Regering op decretaal vlak belangrijke stappen worden gezet. Twee weken geleden nog kreeg ik het akkoord over de krijtlijnen voor een nieuw decreet Ruimtelijke Ordening. Er is heel wat over gepraat en gediscussieerd. Op basis van dit akkoord kunnen we nu concrete tekstvoorstellen over de artikelen uitwerken om het uitdovende woonrecht voor permanent bewoonde weekendverblijven te regelen. U weet dat we via de resolutie daarin een oproep hadden gelanceerd om te komen tot een menselijke oplossing voor die gebieden die niet kunnen worden gevat door de 'structurele' provinciale initiatieven.

Tot slot wil ik even verwijzen naar het besluit dat we intussen met de Vlaamse Regering hebben getroffen met betrekking tot gewestelijke stedenbouwkundige verordeningen betreffende openluchtrecreatieve verblijven en de inrichting van gebieden. Het gaat wel degelijk om de weekendverblijven die gelegen zijn in een recreatiezone. Het ging om een besluit van 8 juli 2005. Dit besluit heeft een regelgeving uit de jaren zeventig vervangen. Dat heeft al voor heel wat soelaas gezorgd.

Ik ben tevreden over de resultaten die de provincies vandaag boeken. Een nieuwe dynamiek is op gang gekomen. De nieuwe gedeputeerden die in december 2006 zijn aangetreden, werken op volle toeren en gaan op een doordachte manier met deze problematiek om. Ik geef nog mee dat de gedeputeerden ook onderling in het kader van Vereniging van Vlaamse Provincies overleggen over deze problematiek en trachten een consequent beleid te voeren in plaats van willekeur of rechtsonzekerheid. Na meer dan 30 jaar is er eindelijk zicht op een oplossing voor dit minder fraaie verhaal.

De voorzitter: De heer Huybrechts heeft het woord.

De heer Pieter Huybrechts: Ik dank u voor uw antwoord, mijnheer de minister. We weten allemaal dat dit een uiterst ingewikkelde materie is. Ze sleept inderdaad al meer dan dertig jaar aan. Het gespecialiseerde

personeel dat er nu moet op toekijken, is zeer schaars. Dat weten we, iedereen zal ermee akkoord gaan, dat is de realiteit.

Ik vraag – en u zult de eerste zijn om dat te bevestigen – dat er rechtszekerheid komt voor de mensen die nu nog altijd in onzekerheid moeten leven. Zeker op het uitdovende woonrecht zou zo vlug mogelijk een klare kijk moeten komen. Nu gebeuren er dingen die werkelijk niet meer door de beugel kunnen. Er zijn nog advocaten, rechters en notarissen die zaken naar voren schuiven die werkelijk niet meer door de beugel kunnen.

Ik hoop en ik geloof dat u nauwlettend zult toezien op de uitvoering van deze aangekondigde plannen in de hoop dat het de mensen zo vlug mogelijk zekerheid biedt.

De voorzitter: Het incident is gesloten.
